

Eckhart Tolle

Stejně jako měsíc nemá své vlastní světlo, ale odráží světlo slunce, minulost a budoucnost jsou matným odrazem světla a síly věčného okamžiku.

Vážené posluchačky,
vážení posluchači,

v letošním roce je tomu 10 let, co vznikl Klub posluchačů a absolventů U3V FF UK. Není to moc, ale není to zase tak málo, neboť mnohá seskupení mají dost často krátký život. Doufám pevně, že se nám podaří za Vašeho přispění vydržet ještě mnoho let, protože seniorů přibývá a bylo by škoda je nechat zahálet. Význam Klubu je pro svoji pestrost a otevřenost všem posluchačům dost zajímavý především s možností sdílet své zkušenosti, záliby a znalosti s ostatními. Cílem Klubu je vzájemné přibližování a zapojení co nejvíce posluchačů. V programu aGAIN jsme již splnili povinnost udržitelnosti, je však milé obohatit náš časopis cizím, ač nám blízkým jazykem. Naši posluchači se zaměřili ve svých příspěvcích na putování po vlastech českých, a to na přírodní a historické památky, a zavzpomínali i na dobu našeho mládí.

Přeji všem našim posluchačům, aby si zachovali stále mládí v mysli a těšili se také na další setkávání
Vaše

Alena Fendlová

Obsah

☉ Význam klubu	2
☉ Celoživotní vzdělávání dospělých – dobrovolnický projekt aGAIN.....	5
☉ Příspěvky našich posluchačů	7
☉ Zajímavosti.....	15
☉ Zábavný koutek	17

VÝZNAM KLUBU

KLUB = sdružení lidí se společnými zájmy – definice ze slovníku cizích slov.

Sdružování lidí v klubu má však ještě jeden významný aspekt, kterým je sdílení. Jde o poznání, že na řešení mnoha problémů nejsme sami a můžeme se poučit ze zkušeností těch, kteří si již podobnými situacemi a problémy prošli. Kluby jsou udržovacím kontaktem pro zvládání životních proměn a souběžné udržování i psychické kondice.

A ještě jeden důležitý význam pro život: Kluby Univerzity třetího věku nám dávají možnost pokračovat v získávání dalších vědomostí, protože platí, že
vzdělání je let proti času!!!

MODELY VZDĚLÁVÁNÍ VE VYŠŠÍM VĚKU NA SVĚTĚ se dělí na dva základní typy:

- 1. Univerzitní –** působí na akademické půdě vysokých škol, kde obdrží studenti kvalifikační osvědčení, na studium přispívá stát např. Rakousko, Česká republika.
- 2. Klubové (zájmové) –** Kluby jsou samostatně placené bez příspěvku státu Francie, Velká Británie, Austrálie, Španělsko, Čína.

Nejoblíbenějšími tematickými okruhy v rámci U3V jsou:

obory historie,
umělecké směry – výtvarné umění, hudba, film,
příroda, ekologie, zájem o nové technologie, práce s počítačem,
obory zdravotně – psychologie, zdravý životní styl

Celosvětové statistiky ukazují, že (statistika ze 72 zemí světa) přes 60% využívají různá studia především ženy a s věkem se počty studujících snižují – nad 80 let je statisticky zaznamenáno jen 7% posluchačů.

Univerzitní forma studia, nebo studium na základě zájmů posluchačů i v klubech jednoznačně ovlivňují a zkvalitňují životy seniorů.

Marcus Tullius Cicero

*„Pro vzdělaného člověka žít znamená schopnost přemýšlet.
Myšlení je svérázný, rozhodovací proces jako vrchol lidského vývoje.“*

Mgr. Vladimíra Kalfusová

KLUB POSLUCHAČŮ A ABSOLVENTŮ UNIVERZITY TŘETÍHO VĚKU OD VZNIKU K 10. VÝROČÍ

Na přednáškách psychologie doc. PhDr. Eva Drlíková, CSc., která byla garantkou U3V FF UK, rozdala mezi posluchači papírek, kde byla jednoduchá otázka, kdo by měl zájem pracovat pro Klub posluchačů U3V. Přihlásilo se osm dobrovolníků, kteří na přípravném výboru založili dne 26. února 2009 Klub posluchačů a absolventů U3V FF UK. Předsedkyní byla zvolena pí Anežka Fridrichová. Prvním úkolem výboru bylo dostat informaci o vzniku klubu mezi posluchače.

Formou nabídkového letáku o akcích Klubu a uvažovaných tématech jsme informovali posluchače U3V na všech přednáškách. Chtěli jsme se dozvědět, zda a kolik lidí by mělo zájem zúčastňovat se klubových akcí. Zájem projevilo na dvěstěpadesát lidí a skuteční zájemci se zapisovali do prezenční listiny.

První akcí byla beseda s prof. PhDr. Soňou Hermochovou, CSc. „Co s volným časem“. Katedra sociologie nás požádala o spolupráci pro „Výzkum veřejného mínění“, kde jednalo kromě jiného i o účasti seniorů na celoživotním vzdělávání. S prof. PhDr. Marií Königovou, CSc. jsme si povídali o tom, „Jak si udržet svěžest“. V prvním akademickém roce jsme pro posluchače připravili ještě několik akcí.

V dalších letech jsme připravovali rozmanitý program, aby si tzv. každý přišel na své a chtěli jsme, aby klubové akce byly doplňkem k přednáškám a posluchači měli možnost dalšího vyžití ve formě vycházek, besed, autorských čtení, exkurzí, výstav aj.

V roce 2012 jsme se pod záštitou Národní agentury pro evropské vzdělávací programy zapojili do programu Grundtvig, zaměřený na spolupráci dobrovolníků z různých krajin. Vznikla velice plodná spolupráce s Univerzitou třetího věku Žilinské univerzity v rámci programu Celoživotní vzdělávání dospělých – dobrovolnický projekt aGAIN. Spolupráce trvá nadále, a to především formou příspěvků slovenské strany do našeho časopisu Blog klub.

Úkolem projektu byl výměnný pobyt posluchačů v trvání 3 týdnů a počtu nejméně 6 osob v průběhu dvou let (2012 – 2014 včetně přípravy). Naše skupina absolvovala pobyt v Žilině na jaře 2013 a každý z členů skupiny připravil prezentaci v Powerpointu z různých oblastí, např. hudba, cestování, pražské památky, sport a tuto prezentaci předvedl svým kolegům v Žilině. Rovněž se zúčastnili výuky – přednášek a akcí, pořádané Žilinskou U3V. Slovenská strana rozdělila svoje posluchače do dvou skupin do podzimního termínu 2013 a jarního termínu 2014. Program byl obdobný i pro slovenské účastníky, tedy prezentace – Žilina a okolí, cestování, bezpečnost silničního provozu na Slovensku, i rukodělné práce jako pletení košíčků a malování velikonočních vajíček. Pro obě skupiny jsme připravili bohatý program jak v Praze tak i v dalších zajímavých a historických místech.

Projekt má podmínku udržitelnosti na dobu pěti let, jenž by v letošním roce měl být ukončen, ale příspěvky, které posílá naše žilinská kolegyně do časopisu BLOG KLUB, a na které jsme si už zvykli, by nám jistě chyběly. Nakonec, pocívit se v cizí řeči, která nám vlastně vůbec není cizí, je příjemné.

V květnu 2012 vyšlo první číslo internetového časopisu BLOG KLUB. Do časopisu přispívají posluchači, kteří se chtějí podělit o své zážitky a životní a zkušenosti. Časopis je rozdělen do rubrik – Aktuality z naší U3V, Celoživotní vzdělávání dospělých – dobrovolnický projekt aGAIN, Příspěvky našich posluchačů, Zajímavosti, Zábavný koutek. V akademickém roce vychází obvykle čtyři čísla časopisu BLOG KLUB.

Veškeré informace o uskutečněných akcích a časopisu BLOG KLUB jsou zaznamenány na webových stránkách Centra dalšího vzdělávání FF UK www.cdv.ff.cuni.cz - Univerzita třetího věku - Klub posluchačů a absolventů U3V

Během uplynulých let se složení výboru měnilo; někteří z předsednictva odešli a jiní nastoupili. Paní Jana Hamerníková, tajemnice a prof. PhDr. Soňa Hermochová, CSc., čestná předsedkyně Klubu, zemřely.

Výbor Klubu se schází čtyřikrát ročně a připravuje program pro posluchače na příslušný akademický rok. Má zájem na tom, aby nabídka byla vždy rozmanitá a široká. Ať jsou to přednášky a besedy se známými osobnostmi našeho života v oblasti kultury, sportu, vědy, zdravotnictví vycházky do přírody nebo po památných místech, exkurze, autorská čtení atd.

V činnosti klubu se angažují mnozí z posluchačů U3V, kteří svou odbornost a zkušenosti poskytují ve prospěch nás všech. Se svými znalostmi a koníčky se ochotně rozdělují s ostatními posluchači. Proto se daří navazovat i osobní kontakty mezi posluchači, kteří mají společné zájmy.

**Klub je otevřenou společností pro posluchače a absolventy U3V Filozofické fakulty
Univerzity Karlovy.**

Za výbor Klubu posluchačů a absolventů U3V FF UK
Anežka Fridrichová

☉ Celoživotní vzdělávání dospělých – dobrovolnický projekt aGAIN

HUMOR – KOREŇ ŽIVOTA

Mnohí z nás si ani neuvedomujú, že vlastne humor ľudí spája. Mnohokrát je pre nás vítanejšia zábavnejšia spoločnosť pred nariekáním, trápením sa malichernosťami, či „suchárskym“ ponosovaním a večným upodozrievaním a obviňovaním.

Podľa výroku Karla Čapka „Humor je soľ zeme. Kto je ním dobre presolený, uchová sa dlho čerstvý.“

Je humor soľou, či korením života? Môže nám ho obohacovať, zlepšiť náš postoj k nemu?

Možno je na mieste položiť si otázku, čo je to vlastne humor a aký je jeho zdroj a načo nám je? Nie je to nič fyzikálne, nedá sa zobrať do ruky, nenájdeme ho v regáloch bežného obchodu. Povedať vtip, teda jeden z nástrojov humoru, je jedna vec, ale to nie je to pravé orechové. Dokáže to iba jedinec, ktorý pretaví humor do života – dá mu tú správnu šťavu. Až vtedy sa stáva humor tou pravou soľou života. Teraz nemám na mysli čierny humor. Ale „zdravý“, ktorý pomáha vrátiť, či vytvoriť vnútorný pokoj, dopraje tým harmóniu v duši, vyvolá úsmev na tvári vo chvíli, keď je to pre človeka najťažšie. Hlavne vtedy človek dostane chuť a silu ísť ďalej. Práve toto je výsledok toho pravého nefalšovaného humoru, ktorý dodáva ľuďom radosť tešiť sa práve teraz, hoci aj z maličkostí.

Istý Chamford raz povedal: „Najviac stratený deň nášho života je ten, keď sme sa nezasmiali.“ Nejde tu len o vynútený smiech, ide tu o radosť zo života, radosť z toho, že môžem dýchať, že môžem vidieť ako deti našich detí rastú, že môžem slobodne premýšľať, radosť z toho, že som sa dnes na niekoho usmial a tým túto radosť podal ďalej.

Určite mi viacerí dáte za pravdu, že ste neraz v živote okúsil na vlastnej koži "pozitívny vplyv humoru". Pri spomienke na niektoré z množstva humorných príbehov z vlastnej „kuchyne“, ešte dnes mi prebehne letný úsmev po tvári. A tak mi dovoľte zaspomínať si.

Dosť často som s deťmi cestovala k mojim rodičom vlakom. Cesta trvala zhruba 4 hodiny. V časoch, keď ešte mobily, tablety a notebooky neboli „na svete“, na skrátenie času som mala poruke vždy nejakú „zábavku“. Obyčajne som im čítala rozprávky, alebo sme sa hrali „meno, mesto, zviera, vec“. A tu sa zrodila humorná príhoda, na ktorej sa doma bavíme dodnes. Stalo sa to v lete 1984 cestou k mojim rodičom. Vo vlaku sme sa nenudili, pretože sme hádali „meno, mesto, zviera, vec v zjednodušenej podobe – stačilo uhádnuť len jedno z nich. Ja som v duchu opakovala abecedu, na rade bol syn a povedal dosť: Abeceda zastala pri písmenku „Q“. To je ťažké písmenko, na toto písmenko nič neuhádneš, dám Ti iné, nástojila som. Môj 4 – ročný syn začal „mudrovať, že on nechce hádať na iné písmenko, pretože on už niečo na toto písmenko vie a zo seba vychrlil meno „Kveta Jeriová“...pozn. píš ako počuješ...

Nás dospelákov v kupé vynaliezavosť malého „mudrlanta“ veľmi pobavila. S úsmevom sme všetci ocenili jeho „ostrovtip“ a pamäť na mená. Vôbec nám nevadilo, že v uhádnutom mene nebolo písané písmenko „Q“, ale „Kv“. Vtedy to môj 4 – ročný syn ešte nevedel. On len doplnil do hádankárskeho písmenka meno podľa toho ako ho počul z televíznych prenosov zo zimnej olympiády z februára 1984, kedy sa darilo československým lyžiarkam, hlavne Kvete Jeriovej.

To, že humor je dobrou stratégiou ako lepšie zvládnuť stres, nepríjemnosti a možno aj získať „očko“, neraz som zažila v škole. Nakoľko na strednej škole som mala dobrého profesora, ktorý ma veľa naučil, na „výške“ som hodiny deskriptívnej geometrie zvládala „ľavou zadnou“. Obyčajne som na tej hodine stihla vyriešiť nielen zadané geometrické príklady, ale trúfla som si robiť aj prípravu na nasledujúce cvičenie z fyziky, ktorá mala byť ako domáca úloha. To bol typický príklad „chytrého lajdáka“. Takto som to robila skoro pravidelne. Až raz „padla kosa na kameň“. Pred lavicou zastal vyučujúci asistent a pobavene sledoval ako si na jeho hodine robím prípravu na úplne iný predmet. Hneď sa ma spýtal, kto ma učí „Laboratorné cvičenia z fyziky“. Nesmelo som zašepkala meno vyučujúcej. Vzápätí som z jeho úst počula : „Terka“?. Otočila som sa k spolužiačke, ktorá celú príhodu sledovala s otvorenými ústami a prvé, čo ma napadlo som vyslovila nahlas : „Terka, baterka, tabatierka“. To bola hláška zo slávneho oskarového filmu s Jozefom Krónerom „Obchod na korze“. Uvedený cvičiaci asistent sa pobavene zasmial a v klude ma nechal dokončiť si prípravu na

nasledujúce cvičenie. Dohra nedala na seba dlho čakať. Hneď na cvičení z fyziky, „cvičiaca asistentka Terka“ sa na mňa usmiala a ako prvej mi odsúhlasila zapojenie zadanej úlohy. A tak vďaka tejto „hláške“, ktorá sa jej asi zapáčila, získala som „očko“ na celé dva roky laboratórnych cvičení z fyziky. Sigmund Freud raz povedal: „Cigara je vždy len cigarou, no vtip nikdy nie je len vtipom.“, pretože to, na čom sa smejeme a to, čím zabávame iných ľudí, o nás prezrádza nesmierne veľa.

Aj naši dedovia, pradedovia a prapradedovia nepoznali len lamentatívne cedidlo na preciedzanie smútku, žiaľu a bolesti, ale aj humorné sito na preosievanie smiechu, žartu a veselosti. Určite sa pritom asi neraz prihodilo, že namiesto sita zdrapili riečicu či rešeto, o ktorých je známe, že majú väčšie oká ako cedidlo alebo sito. A potom bolo humoru až do úmoru.

Pre niekoho je humor smiať sa na každom slove alebo čine, ale väčšinou sa to posudzuje ako vlastnosť pochabých ľudí. Zase nezasmiať sa na ničom je znakom hlupákov, či „suchárov“. Tak si vyberte...Asi by bola najlepšia stredná cesta - niečo medzi pochabosťou, znakom hlupákov, či suchárov.

Autor:

Medovka

Ing. Anna Frličková

Študentka U3V pri ŽU v Žiline

Absolventka projektu GAIN – Grundtvig

Poznámka:

riečica či rešeto... řešeta zda řešeto

cedidlocedník

preciedzanie.....cezení

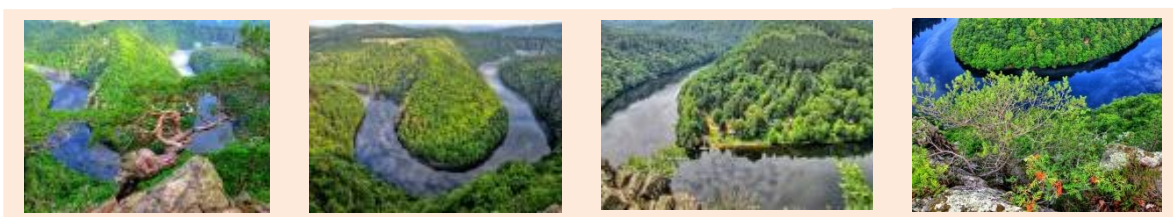

📌 Příspěvky našich posluchačů

V ČERVNU NA MÁJ

Před pár lety jsem si vystříhla z nějakého časopisu článek „Máj nejen pro romantiky“, doplněný krásnou fotografií meandru Vltavy. Když jsem na výstřižek nedávno narazila, hned mne inspiroval. Proč se tam nevydat? Musí to být moc krásné místo! Vyhledávám autobusové spojení a další informace na internetu. „Hele, a slyšela jsi, že včera utekla ze ZOO koutku ve Zvoli puma?“, říká večer syn. „No a co? To je na druhém břehu a kočky přece neplavou!“ „Ale je tam most!“, odvětí syn. Nechtěla bych se v lese potkat s vystresovanou hladovou kočičkou... Možná je však pravděpodobnější, že narazím na divoká prasata než na pumu, říkám si v duchu.

Vstávám už po páté hodině, abych stihla brzký spoj. Ráno a k večeru je prý atmosféra na vyhlídce nejkrásnější. Ze Smíchovského nádraží jedu do Štěchovic a tam po chvíli čekání pokračuji do Teletína. Cestou si říkám, že je prima být 70+ a cestovat příměstskou dopravou zadarmo. V Teletíně na návsi vyhrabuje starší paní z okolí pomníku padlých v 1. světové války opadané kvítky lípy. Chválím ji, že tu uklízí. „Přece to tu nenechám rozfoukat větrem!“, odpoví a zajímá se, kam mám namířeno. Říkám jí o svém záměru navštívit Vltavské vyhlídky a ptám se na detaily cesty. Dá se prý navštívit za jeden den jak vyhlídka **Máj** tak i **Smetanova vyhlídka**. Jde se prý roklemi a o aktuálním turistickém značení nic neví, byla tam již dříve. Loučím se s ní a vydávám se po silnici za vesnici. Doleva vedoucí žlutou turistickou značku zatím nevidím. Podle článku na webu mám ze silnice zabočit k přístřešku se slámou a po louce mezi pasoucími se kravami nahoru k lesu. Ani krávy ani přístřešek tu nejsou. Mapa mi říká, že je kóta Máj se svými 448 m n. m. nejvyšším bodem v okolí. Zamířím tedy po cestě vzhůru a pak procházím řídkým lesem. Cesta se za chvíli mění v pěšinu a ta mne přivádí až na okraj skal. Náhle se mi otevírá dech beroucí pohled na pokroucené borovice, rozsáhlé lesy a malebný meandr Vltavy hluboko pode mnou. Mezi stromy ojedinele probleskují střechy chat. Po včerejší večerní bouřce se místy dole nad řekou převaluje mlha, ve vzduchu je cítit vlhko. Slunce pomaloučku přelézá kopec a postupně osvětluje celý protilehlý břeh. Opatrně sestupuji po skalách níže, až uvidím úchvatný pohled na celý meandr Vltavy. Trochu mi připomíná hlavu mloka. Chvilí sedím, pozoruji okolí a v duchu si představuji voraře, jak plavili po tehdy ještě divoké řece hluboko v údolí dřevo. Mhouřím oči a dívám se proti proudu řeky. Ticho a krása místa jsou úchvatné. Fotím a fotím, ale zachytit a uchovat si mimořádnou atmosféru tohoto místa může člověk jen v srdci.

Za zátokou zahlédnu Třebenice a někde tam tuším i hráz Slapské přehrady, jen ji v oparu nerozliším. Po protějším břehu vede ze Štěchovic do Třebenic romantická naučná stezka Svatojánské proudy. Vzpomínám, jak jsme tudy vloni o Velikonocích šli a obdivovali přes sto metrů vysoké skály, na jejichž vrcholu se vyhlídka Máj nachází. Skály horolezci nazývají *Mařenka* a občas je navštěvují i v zimě, to když více dnů po sobě mrzne a zároveň z vrchu teče skalním komínem a kouty voda. Pak tu vznikne ledopád a horolezci si nasadí na boty stoupací železa a s pomocí cepínů se drápour vzhůru a trénují tak na lezení ve velehorách.

Nemohu se nasytit pohledu na lesy, řeku a daleké obzory. Nikde ani živáčka. Jsem ráda, že tu jsem tak brzy po ránu a ve všední den. Prý je tato vyhlídka hodně populární a bývají tu zástupy turistů...

Po chvíli se zvedám, šplhám zpět vzhůru a odcházím lesem směrem po proudu. Asi po půl kilometru chůze narazím na další vyhlídku. Ta se podle dřevěné cedulky na borovici jmenuje *Ovčí*. Později jsem se na internetu dočetla, že ji někteří lidé mají raději než vyhlídku *Máj*. Možná proto, že není tak navštěvovaná. Pokochám se pohledem, fotím a vydávám se lesem dál.

Narazím na žlutou značku a pak ji zase ztrácím. Lepší by bylo vrátit se zpátky do Teletína, odkud by mělo být turistické značení jednoznačné, ale vracet se mi už nechce. Orientuji se podle mapy, jdu přes louky cestou necestou a pak natrefím na „správnou“ žlutou. Kdysi vedlo turistické značení jinudy, blíže k řece. Staré a nové značení mi „zatozí“ ještě jednou, a to když dorazím (už po značce) k chatové osadě Proudý, kde ji ztrácím. Omylem celou osadu obejdu, marně se dotazuji chatařů, kudy značka vede. Prý už se značení neobnovuje a do Třebsína, kam mám namířeno, prý musím jít po silnici. To se mi tedy nechce! Hledám, pátrám, chodím sem a tam, dojdu až k někdejšímu přístavišti parníků Proudý, od řeky stoupám opět skrz celou osadu vzhůru, až konečně narazím na „správnou“ značku (přehlédla jsem ji při příchodu do osady a pak jsem se nechala svést zbytky starého značení). Uklidněna scházím lesní pěšinou do hlubokého údolíčka, po kamenech přeskakuji potok, obdivuji romantické staré sruby, šplhám lesem do dalšího kopce, až se dostanu na dohled vesnice. To už musí být Třebsín, pomyslím si, a tady někde odbočím doleva a brzy dorazím na *Smetanovu vyhlídku*! Ale ještě předtím musím uskakovat před autem - mladí turisté mířící také na stejnou vyhlídku, jedou po poli až k ní. Všímám si vyježděné cesty v trávě od silnice až k vyhlídce – holt „džípíesky“ a lenost dělají své...

Okolo několika chat přicházím na vyhlídkovou betonovou plošinu opatřenou zábradlím. Postavena byla k 150. výročí narození Bedřicha Smetany v roce 1974, který sem prý rád chodíval. Z vyhlídky by mohl pozorovat tehdy ještě existující Svatojánské proudy a možná se tu, uchvácen krásným výhledem na meandr řeky, mohl nechat inspirovat ke kompozici části Vltava své symfonické básně *Má vlast*. Jiní to však zpochybňují a tvrdí, že je to jen legenda. Vyhlídka se nachází nedaleko kopce Kletecko (371 m n. m.). Na protějším „poloostrově“ jsou mezi stromy vidět roztroušené chaty a sruby legendární trampské *Osady Ztracené naděje (Ztracenky)*, považované za první trampskou osadu u nás. Údajně vznikla již v r. 1919 spojením několika menších skupin trampů a vodáků.

Na vyhlídce nejsem sama, potkávám se tu s mladými motorizovanými turisty, kteří však brzy odjedou. Z nedaleké chaty sem zaznívá hluk motorové pily a rádio. Výhled je však malebný. Pro lepší záběr sestupuji po skalkách níže. Vidím zde „náhrobní destičku“ nějakého pána a pár vyhořelých hřbitovních svítidel. Někdo mi říkal, že pán prý to tu měl rád, tak si přál nechat se zde rozptýlit. Při vši úctě k zesnulému – tomu se říká privatizace veřejného prostoru...

Slunce už je vysoko nad obzorem a pěkně pálí. Pozoruji lodičku zakotvenou na protějším břehu, siluetu nějakého dravce kroužícího nad údolím a skály na pravém břehu níže po proudu. Nachází se tam *Přírodní rezervace Kobylí dráha*. Ještě jednou se pokochám pohledem na toto malebné místo a vydávám se ke Třebsínu, odkud mi zanedlouho jede autobus zpět domů. Byl to nádherný výlet, na který budu ještě dlouho vzpomínat.

(Červen 2018)

(mo)

ROMÁNSKÉ KOSTELÍKY V POSÁZAVÍ A KLÁŠTER SÁZAVA

Tento měsíc jsem se zúčastnila výletu do Posázaví. Zanechal ve mně úžasné dojmy, a tak bych se chtěla o ně podělit a možná inspirovat k návštěvě. Kromě památek mě uchvátili průvodci – v Sázavském klášteře to byla průvodkyně, která zaujala svým hereckým vystoupením. Stejně

erudované bylo vyprávění historika o kostele sv. Jakuba Většího v Rovném. Všechno bylo nádherné, ale dostaly mě Vrchatovy Janovice. Zámek prováděli devátáci místní školy. Byli skvělí - v každé místnosti dva až tři, v dobových kostýmech. Nebyli statičtí, přecházeli po místnosti a povídali. Mám pocit, že jsme spíš sledovali je, než vystavované exponáty.

KLÁŠTER SÁZAVA

Sázavský klášter je rozsáhlý areál bývalého benediktinského kláštera. V 11. století jej založil svatý Prokop a stal se centrem slovanské liturgie. Od konce 11. století zde sídlili mniši latinského ritu, klášter byl nově postaven goticky a přestavěn barokně. Klášter byl zrušen na konci 18. století a přestavěn na zámek.

Pozůstatky kostela vysvěceného 1070

Nejstarší zmínky o klášteře sahají do roku 1032. U jeho zrodu stáli kníže Oldřich, pražský biskup Šebíř a (tehdy ještě poustevník) Prokop, kolem něhož se zde tvořila skupina následovníků již asi od roku 1009. Kníže Oldřich v roce 1032 tuto komunitu povýšil na benediktinský klášter. Sázavský klášter je považován za středisko slovanské vzdělanosti. Jeho zakladatel, Prokop, se snažil rozvíjet a uchovat cyrilometodějskou tradici. Hovoří o něm latinská Legenda o svatém Prokopu, v níž se objevuje téma zápasu české a německé kultury. Významnou roli hrály styky Sázavského kláštera s Kyjevskou Rusí. Podle legendy, která hovoří

o založení kláštera na Sázavě, Prokop nabídl knížeti Oldřichovi vodu, která se proměnila ve víno. Za tento čin pomohl kníže Prokopovi založit klášter.

V 11. století byl klášter středem staroslověnské liturgie, ale již v roce 1096 byli mniši ze Sázavského kláštera definitivně vyhnáni a jejich knihy a veškeré spisy zničeny. Klášter byl poté natrvalo předán benediktinům z Břevnova a pěstovala se zde nadále pouze latinská liturgie. Stavební rozmach je spojen se jménem opata Sylvestra (+1161), který byl krátce též pražským biskupem. Sázavský opat Sylvestr vynikl jako hospodář a položil základy klášterního komplexu v románském slohu.

Krátce po své korunovaci v roce 1203 se Přemysl Otakar I. snažil přesvědčit papeže Inocence III. o povýšení pražského biskupství na arcibiskupství a prohlášení Prokopa za svatého. Zatímco povýšení biskupství nebylo vyslyšeno, kanonizace svatého Prokopa proběhla v roce 1204. Počátkem 14. století za opata Matyáše byl rozestavěn nový kostel i klášter v gotickém slohu, stavba však byla přerušena husitskými válkami, kdy byli mniši dočasně vyhnáni (1420–1437) a část klášterního majetku přešla do rukou šlechty. Ke konsolidaci majetku a postavení kláštera došlo až v době rekatolizace Čech v 17. století. Za opatů J. P. Mannerera a D. I. Nigrina proběhly stavební úpravy, které vyvrcholily v době Václava Košína. Během 17. a 18. století byl presbytář kostela přestavěn na nový barokní kostel a barokně přestavěny i klášterní budovy. Klášter byl zrušen roku 1785, kostel se stal farním a budovy kláštera proměněny na zámek, upravený do roku 1870 novorenesančně.

Dnes se zde nachází expozice historie kláštera.

Klášter byl roku 1951 zestátněn. Správcem areálu se stala Národní kulturní komise. Roku 2013 byl klášter navrácen Římskokatolické farnosti Sázava - Černé boudy a Benediktinskému opatství Panny Marie a sv. Jana Křtitele v pražských Emauzích. Benediktini se ale o část kláštera nezvládají starat, proto se stát na jaře roku 2018 rozhodl jejich podíl odkoupit, aby cennou památku zachránil.

Barokní kostel na místě chóru a nedokončená gotická loď

Areál kláštera je rozdělen do dvou přiléhajících ohrazených částí, severní, kde stály první stavby kláštera, a jižní, kde byly od konce 11. století hlavní, postupně přestavované budovy kostela sv. Prokopa (původně Panny Marie a sv. Jana Křtitele), kláštera, fary a hospodářských budov.

V severní části se nachází odkryté základy a nízká část nadzemního zdiva nejstarších budov – kostela sv. Kříže vysvěceného roku 1070. Šlo o terakonchu, tj. centrální, čtvercovou stavbu se čtyřmi apsidami.

Dnešní uspořádání kostela a přiléhajícího čtvercového kláštera v jižní části vychází ze staveb budovaných již slovanskými mnichy v 11. století, dokončené po roce 1096 břevnovskými mnichy. Dnešní stavby pocházejí v jádru z gotické přestavby ze 14. století, viditelně zachované jen v podobě západní věže a jižní lodi nedokončeného chrámu. Chór kostela byl barokně přestavěn a vyzdoben do podoby dnešního kostela, stejně jako klášterní budovy, které byly ještě upraveny pro šlechtickou rezidenci ve stylu novorenesance. Z 1. poloviny 19. století pochází figurální náhrobek rodiny Tiegelů z Lindenkronu od Václava Prachnera ve výklenku severně od kostela.

Mezi nejvýznamnější středověké prostory uvnitř kláštera patří kapitulní síň s gotickými freskami mariánského cyklu z 1. třetiny 14. století, mimo jiné unikátní Sázavská madona, výjev Kristova dětství, na němž matka vede za ruku a kárá malého Ježíše.

Na třech stranách dodnes fungující zvonice je jedna cihla s vytesanou hvězdou. Kdo najde všechny tři, tomu se prý splní přání.

Jeden kilometr severovýchodně od kláštera se nachází údolí zvané Čertova (Prokopova) brázda. Jeho dolní úsek lemuje jednoduchá a prostá křížová cesta, kterou vybudovali po roce 2000 členové řádu svatého Bazila Velkého. Zastavení tvoří dřevěné kříže s připevněným obrázkem.

Pohled na klášter přes řeku Sázavu

Nedokončený gotický kostel sv. Prokopa

Hrobka Tiegelů z Lindenkronu naproti kostelu sv. Prokopa

Busta faráře Methoda Karla Klementa naproti kostelu sv. Prokopa

Kostel sv. Prokopa

Pravoslavná bohoslužba v interiéru kostela sv. Prokopa

HRAD TÝNEC NAD SÁZAVOU

je nejvýraznějším bodem města Týnce nad Sázavou na levém břehu řeky Sázavy. Rotunda hradu je románského slohu, zatímco kamenná věž je postavena ve slohu gotickém.

První zmínky o existenci hradu jsou z počátku 14. století, ale archeologické nálezy z přelomu 70. a 80. let 19. století potvrdily existenci hradu již v 11. století. Původně na místě stál pouze dřevěný hrad, až později byl postaven kamenný hrad s románskou rotundou. Rotunda samotná je nejstarší dochovaná

památku v Týnci nad Sázavou. Týnecký hrad měl pro své obyvatele výhodné umístění na kopci. Před nepřáteli byl krytý z jedné strany hlubokou průrvou z druhé strany a Janovickým potokem. Hrad původně sloužil jako strážník pro ochranu kupců, kteří tudy procházeli. O prvních majitelích hradu se nedochovaly žádné informace, snad jím byl některý z českých panovníků. První známý majitel byl Oldřich z Týnce, který je uváděn z roku 1318. Byl předkem Medků z Valdeka, kteří následně vlastnili Týnecký hrad až do 15. století. Patřil mezi ně Zdeněk z Valdeka, Zdeněk Medek a Protiva z Valdeka. Po Medcích z Valdeka vlastnilo hrad mnoho pánů bez delšího trvání. Od počátku 17. století přestal hrad vyhovovat požadavkům pánů a tak začal chátrat. Na počátku 18. století odkoupili hrad hrabata z Vrtby společně s Konopištěm, přesto Týnecký hrad dál chátral. V polovině 18. století hrad začala spravovat Marie Anna O'Kelly, která ho vrátila do obyvatelné podoby. Po roce 1918 se obyvatelné části hradu využívaly jako byty. Chvilu hrad vlastnil František Xaver Jiřík, ředitel Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Nakonec hrad odkoupila Církev československá husitská. Do dnešní doby se dochovala románská rotunda, kde se nachází kaple v níž se konají bohoslužby církve Československé husitské, dále gotická věž, jejíž nejvyšší patro slouží jako vyhlídka na Týnec a jeho okolí. Dále se dochovaly prostory bývalého přestavěného paláce, kde dnes sídlí městské muzeum. V gotické hranolové věži se nachází rozhledna a v ní pravidelné výstavy. Zajímavostí je, že ve věži je sídlo netopýra velkého, který se zde uchyluje na léto.

Milena Ničová

PRÁZDNINY

Byl poslední školní den a my dostali vysvědčení, tentokrát všichni tři, protože i nejmladší Ivánek měl za sebou první školní rok. Paní učitelka nám popřála krásné prázdniny a jen zazvonilo, vyběhli jsme všichni ze školy s vysvědčením v ruce. Doma jsme se chlubili dobrými známkami, doufajíc, že dostaneme také nějaké drobné peníze na čokoládu nebo malou hračku jako jiné děti, ale maminka řekla: „Učíte se pro sebe a ne pro odměnu. Když budete mít dobré známky, dostanete se na dobrou školu i bez čokolády.“ Kolikrát jsem si na ta její slova vzpomněla, když mě ani s vyznamenáním nikam nevzali. Ale ten den jsme dostali polárkový dort a čokoláda nakonec byla taky, protože teta maminku asi neslyšela a přinesla nám každému čokoládu. A tak jsme po večeři dokázali spořádat celý dort i čokoládu a usínali jsme s představou dvou měsíců volna. Na letní dovolenou jsme jezdili první tři týdny v srpnu, ale před námi byl celý červenec, kdy jsme se museli zabavit sami. Fungoval tehdy Dům družin a mládeže v Holečkově ulici, ale po prvním dnu organizované zábavy, která pro nás byla horší než škola, to maminka vzdala a nechala nás doma. Vstávali jsme, až když všichni odešli do práce a do oběda jsme stihli kde jakou lumpárnu, ale po obědě jsme se sbalili a jeli se koupat. Objevili jsme totiž tři rybníky v Motole na konečné tramvaje číslo devět. V prvních dvou menších se nekoupalo, protože byly chovné. Občas jsme tam viděli malé rybky skákat nad hladinu a kachny, jak si vesele plavou okolo. Ale ten třetí rybník byl veliký, před ním písčitá pláž jako u moře, čistá voda, kabinky na převlékání a stánek s občerstvením, hotový ráj. Kolem byly stromy a křoviny, a taky drátěný plot, takže jsme museli jít hlavním vchodem a zaplatit korunu za vstup. Dostali jsme vstupenku, se kterou jsme mohli jít ven a za chvíli zase zpátky. Cesta tramvaj, to bylo dobrodružství samo. Dětská jízdenka stála 30 haléřů, ale za to byl u stánku na koupališti velký chleba s hořčicí, a tak jsme vymysleli cestování bez jízdenky. Průvodčí byl vždycky sám na oba vagony staré tramvaje, která jezdila se stále otevřenými dveřmi. Když průvodčí zacinkal, začal prodávat jízdenky a tramvaj se pomalu rozjížděla, vyskočili jsme z vozu a naskočili do toho druhého. Než jsme dojeli od Anděla do Motola, byla to pořádná fuška. Naštěstí tramvaj jezdila pomalu, a tak jsme byli přesvědčeni, že nám nic nehrozí, ale doma jsme se s tím chlubit nemohli. Na koupališti bylo každý den plno lidí a jen těžko jsme hledali místo u vody. Leželi jsme na trávě pod stromy, ale většinou jsme byli pořád ve vodě, skákali jsme ze stavědla a plavali přes celý rybník, dokud jsme nebyli promodralí zimou. Potom jsme teprve vylezli a hřáli se na pláži na sluníčku a za pár dní jsme byli opálení jako od moře. Když jsme si dali u stánku velké chleby s hořčicí, vzali jsme si vstupenky a vyrazili za novým dobrodružstvím. Přímo nad

koupalištěm byl totiž veliký ovocný sad, který se táhl do kopce až k Motolské nemocnici. Maminka s babičkou říkaly, že část nemocnice postavili za války Němci pro své raněné vojáky. Později z toho byla porodnice, která funguje dodnes a oba bráškové už se tam narodili. My jsme bosí a v plavkách vyběhli do aleje, a hned jsme se vrhli na letní jablka, která teprve dozrávala, ale o kus dál byly zralé třešně a na ty jsme museli vylézt na strom, protože jsme na ně ze země nedosáhli. A tak jsme se cpali ovocem, a když už jsme nemohli, vrátili jsme se na koupaliště. Druhý den jsme si vzali do aleje mamčinu nákupní tašku, ve které jsme si přinesli deku a ručníky a za chvíli byla taška plná jablek a třešní. U vchodu jsme dali vrátnému pár jablek a hrst třešní a uzavřeli s ním přátelství, takže jsme příště nemuseli nosit lístky, už si nás pamatoval. Doma maminka koukala, taky se trošku zlobila, ale pak nám z jablek upekla štrúdl, a taky tvarohový koláč s třešněmi. Další den jsme opět vyběhli do aleje a za chvíli jsme byli na stromě a trhali třešně. Najednou odněkud vyběhl hlídač, a když nás viděl na stromě, začal křičet a nadávat nám, že jsme parchanti, hnal se na nás s holí a my měli co dělat, abychom mu utekli. Ještě když jsme vybíhali z aleje, slyšeli jsme ho z dálky, jak nám nadává. V příštích dnech se ochladilo a koupání na čas skončilo, ale my jsme si vymysleli zase jiné prázdninové akce. Maminka pochopila, že hodněji už asi nebudeme, a tak nám na příští prázdniny zařídila letní tábor.

LETNÍ TÁBOR

Právě začaly prázdniny a my, namísto plánů jak budeme řídit, jsme si začali balit kufříky na letní tábor. Večer stály v kuchyni tři kufrы s adresou na štítku, ale maminka je v noci stejně přebalila, protože, jak říkala, se na nás nemohla spolehnout. Vyndala hračky a knížky a zapakovala nám prádlo na tři týdny, taky holinky a pláštěnky a přidala nám nadepsané korespondenční lístky, abychom psali, jak se máme. Mobily neexistovaly a kontakt s rodinou, kromě korespondáků, žádný nebyl. Jeli jsme poprvé na tábor, naštěstí to byl tábor od školy, který stál v Bělčicích u Blatné a vedly ho učitelky z naší školy a taky pionýrští vedoucí. Ráno jsme se sešli před školou, kde už byl přistavený autobus od pivovaru, rodiče odevzdali potvrzení o bezinfekčnosti, kufrы nám dali do rádlíku a my jsme hledali své spolužáky, kteří také pojedou s námi. Než jsme se stačili rozkoukat, bylo tu loučení. Nastoupili jsme do autobusu, a jak jsme se tísnili u oken a mávali, měli jsme smíšené pocity. Ale obavy brzy pominuly, cesta rychle utekla a už tu byl náš tábor. Stál na velké louce přímo u lesa, také tam bylo naskládané dříví, protože hned vedle byla pila. Náš tábor, to byly plátěné stany s dřevěnou podsadou, a taky velký stan, ve kterém byla jídelna s kuchyní. Uprostřed stožár s vlajkou, ohniště a na dohled velký rybník, kde jsme se každý den koupali. Rozdělili nás do čtyř oddílů po deseti dětech, hned potom jsme dostali stany po dvou a šli jsme se ubytovat. Bráškové byli oba v prvním oddílu, protože byli nejmladší a mohli bydlet spolu ve stanu. Já jsem byla ve druhém oddílu a ubytovali mě s holčičkou z jiné třídy, ale než jsme si vybalily, už jsme byly kamarádky. Večer byl velký táborák, opékali jsme si buřty, vedoucí a větší kluci hráli na kytaru, všichni jsme zpívali a na domov jsme úplně zapomněli. Druhý den ráno jsme se seřadili ještě před snídaní podle oddílů, vztyčila se vlajka, která na stožáru vlála celé tři týdny. Taky každý oddíl dostal jméno a zahájila se táborová hra. Každý den měl jeden oddíl službu, a pak byly tři dny volna. Kdo měl službu, pomáhal ten den paní kuchařce v kuchyni, škrabal brambory nebo šel na borůvky a maliny do lesa, a taky na nákup do konzumu v Bělčicích. Jezdili jsme s drátěným dvoukolákem, cestou tam jsme se střídavě vozili a zpátky jsme vezli nákup. Kupovali jsme většinou chleba, mouku, brambory a cukr, ale jednou, zrovna při dešti, jsme kupovali i vajíčka. Prodačka nám je dala do papírového sáčku, který se za chvíli promočil, a vajíčka se začala sypat, tak jsme je museli dát do vozíku. Než jsme se vrátili do tábora, byl z nich svítek. Paní kuchařka jen spráskla ruce, ale vůbec se na nás nezlobila. Posbírala, co šlo a k večeri nám udělala lívance s borůvkama a se smetanou. Vařila moc dobře, vždycky jsme všechno snědli a na večer jsme měli ještě připravené obložené chleby, lívance, buchty a to, co zbylo, pro noční hlídku. Hlíдали jsme po dvou, ale ta hodina hlídání nám úplně stačila. Obcházeli jsme tábor a stejně jsme se báli, i když jsme měli baterky a vedoucí nás ujišťovali, ať se nebojíme, že nikde nestraší. Ale co kdyby. Táborová hra

byla pro všechny stejná. Učili jsme se morseovku, každý týden byla bojová hra a my hledali poklad podle předem vyznačených tras, které vedly většinou lesem. U každé zastávky jsme museli splnit nějaký úkol, abychom mohli běžet dál. Všechno se bodovalo a hned večer bylo vyhodnocení a odměna pro vítězný oddíl. Každý den k nám také jezdila pošta z Blatné, přivážela nám dopisy nebo pohledy z domova a odvážela naše korespondenční lístky, které jsme psali na poslední chvíli a byli rádi, že je na nich tak málo místa, takže si doma z nich stejně nic nepřečetli. Naštěstí na dveřích školy byla každý týden zpráva pro rodiče, aby se nebáli, co je s námi. Od rána jsme byli v jednom kole. Hned po probuzení byla rozcvička. To jsme běhali do lesa po kládách a kolem rybníka zpátky, a teprve potom jsme se myli v potoce. Před snídaní nás ještě vedoucí kontrolovala, jestli jsme umytí, učesaní a převlečení. Většinou jsme běhali jen v tričku a kraťasech, protože kromě pár dní bylo pořád vedro. To jsme potom plavali v rybníce, a kdo to neuměl, toho to rychle naučili. A tak ty tři týdny uběhly, ani jsme se nenadáli a byl tu poslední večer. Ještě před večerí bylo vyhodnocení táborové hry, kterou vyhrál čtvrtý oddíl, asi proto, že v něm byly nejstarší děti. Ale odměnu jsme dostali všichni. Hračky a upomínkové předměty na Blatnou, knížky, pastelky a omalovánky, nějaké sladkosti a vítězný oddíl navíc veliký třípatrový dort, o který se s námi všemi rozdělili. Potom se spustila vlajka ze stožáru a večer byl velký táborák, na který jsme pozvali i místní děti. Opekli jsme si poslední buřty, dozpívali poslední písničky a začalo nám docházet, že je to opravdu naposledy. Večer jsme si zapakovali kufry a nemohli jsme ani usnout. Ale ráno už stál před táborem autobus, a tak jsme se rozloučili s paní kuchařkou a s vedoucími, kteří zůstávali na další turnus a vydali jsme se na cestu do Prahy. Celou cestu jsme zpívali a vyvolávali táborové pokřiky, chudák pan řidič. Než jsme se nadáli, autobus zastavil před školou, kde už se tísnili rodiče a všichni ti, kdo nás přišli přivítat. A jestli si maminka myslela, že tábor byl pro nás tak trochu za trest, tak jsme jí asi překvapili, protože jsme se hned hlásili na ten další a naše vyprávění táborových zážitků nebralo konce. Ty tři týdny na táboře jsme si opravdu užili a pamatujeme si je dodnes.

Vladana Machiánová

ŽNĚ

Že napíšu dnešní příspěvek, mě napadlo při prohlížení našich rodinných fotografií. Byla mezi nimi i ta, kterou přikládám. Nevím, kdy to bylo foceno, ale podle vzhledu mého bratrance (sedící vzadu) bych řekla, že byla fotografie pořízena kolem roku 1940. Jsou tam: můj otec, moje matka a ženy pomocnice, z nichž jedna je naše prateta, ta nejstarší je sousedka a tu třetí neznám.

S mým mužem se nemůžeme dohodnout, zda stroj na fotografii je samovazač, nebo tak zvaná hrstovka. Samovazač vázal obilí do snopů, já vázací zařízení na fotografii nevidím. Říkám proto, že to je hrstovka. Ta obilí posekala a vyhazovala ho po hrstích na pole. Potom chodily ženy a obilí svazovaly do snopů. Utvrzuje mě v tom to, že jsou na fotce ženy se srpy, kterými si pomáhaly obilí shrábnout a uvázat. Anebo, ženy vázaly obsekané obilí. Po celé délce pole se posekal jeden ráz, obilí se svázalo a odklidilo z cesty koňskému spřežení s vazačem. Předcházelo se ztrátám. V době, kdy byla fotografie pořízena, se vázalo provázky, v dřívějších dobách se uvazovalo povříslly. Povřísla (zná v dnešní době ještě někdo slovo povřísl?) jsou pevně stočená sláma. Moje babička měla takové zařízení ve stodole, viděla jsem taky, jak pracuje.

Svázané snopy se snášely a rovnaly se do mandelů (také se říkalo paňáků). Bylo to tak, že se postavil jeden snopek, okolo čtyři do kříže a ještě do každého rohu jeden snopek. Nahoru se daly snopy tři. Bylo to velice důmyslné, voda při dešti stékala po třech horních a dovnitř mandele nezatekla. U babičky jsem jako dítě viděla mlácení obilí cepy. Uprostřed stodoly bylo prostranství – mlat, z udusané hlíny, později snad i z betonu. Tam se rozprostřelo několik snopů a mlatci v kruhu do nich bušili cepy. Byl důležitý počet mlatců, podle toho se vybírala vhodná píseň. Jiná se zpívala, byli-li mlatci tři nebo čtyři. Zpívání při výmlatu bylo důležité, udržoval se tak rytmus, aby si vzájemně nepřekážely.

Vzpomínám si, to už bylo v naší vesnici zemědělské družstvo, jsme chodili snášet obilí, v rámci mládežnických brigád. Tenkrát mě bylo tak dvanáct až čtrnáct let. Na pole jsme šli až odpoledne, kdy už nebyly taková vedra a byly jsme tam, dokud nepadla tma a nebylo na snopy vidět. Byla to náročná práce, v některých snopech bylo více bodláku nežli slámy, některé byly tak těžké, že jsem je sotva unesla. Přesto jsem nejen já, i moje kamarádky chodily rády. Vždy byla velká legrace. Nemusím asi připomínat, že to byla práce neplacená.

Když jsem byla na zemědělské škole a byla jsem u nás v družstvu na praxi, jezdila jsem se samovazačem. Samovazač obilí posekal a zároveň svázal. Seděla jsem vzadu na sedačce a sledovala jsem, pracuje-li vázací ústrojí bezchybně. Došel-li provázek, ucpal-li se dávkovač nebo se vyskytla jiná závada, měla jsem píšťalku, zapískala jsem, traktorista zastavil a závadu odstranil. Práce se mi moc líbila. Vozila jsem se po poli, rozhlížela se po krajině přes oranžové lány obilí až ke kopcům na severu nebo na roviny Poohří, kterým vévodil majestátný hrad, král Českého středohoří – Hazmburk. Vůni posečeného obilí miluji dodnes.

Snopy se později, až částečně vyschly, ručně nakládaly na koňmi tažené žebříňáky a odvážely se k výmlatu k mlátičkám. Byl-li dostatek pracovních sil, mlátilo se obilí ihned, dělaly se i noční výmlaty. Na ty chodili hlavně brigádníci. Obilí, které se nestihlo vymlátit během žní, se navázelo do stodol, když nestačily stodoly, dělaly se stohy. Toto obilí se mlátilo, až byl čas, po žních následovaly podzimní práce, sklizeň cukrovky a brambor, setí ozimů, orba. Jestliže se obilí stihlo domlátit do Vánoc, byla velká spokojenost. Někdy se mlátilo ještě v lednu.

Velká změna a hlavně úleva byl vynález kombajnů. Žně tenkrát a dnes se nemohou srovnávat. Zvládnou se s minimem pracovníků, ženy (až na výjimky, také jsou některé kombajnérky, traktoristek je o něco více) při žních nejsou ani vidět.

A ještě na jedno si vzpomínám, když se mluví o žních. Pracovala jsem ve zdejším zemědělském družstvu jako účetní. Měla jsem za úkol dělat agitaci (slavné nástěnky). Musím přiznat, že jsem to dělala s velkým zápalem. Statistika byla na střední škole můj oblíbený předmět. U vchodu byla velká tabule, já jsem na ni narýsovala velký graf, ale i menší koláčové grafy. Každé ráno jsem krásně barevně vyznačila, kolik se nasekalo, kolik se sklídilo a kolik chybí do splnění plánu. Všechny údaje musely být jenom v procentech, snad aby probůh nějaký špion nezjistil, kolik jsme sklídili a tak si spočítal, jaká sklizeň byla v celém státě. Taky jsem každé ráno hlásila sklizené hektary a množství namláceného obilí (tentokrát v tunách) na zemědělskou správu do Litoměřic. Tam to sumarizovali a posílali výše. Co se s čísly dělo potom, to už nevím. Asi se to vše hodilo do koše.

To vše je už minulostí. Žně v současnosti jsou v důsledku technického pokroku dle mého názoru mnohem snazší. Kombajny a traktory jsou klimatizované, obilí od kombajnů se odváží přímo do velkokapacitních skladů, ruční práce zcela zmizela.

Pokrok je pokrok.

Jiřina Benešová

🌿 Zajímavosti

TRNKA

Prunus spinosa, slivoň trnka

Trnitý keř až 3 m vysoký, bohatě větvený. Má vejčité, na okraji pilovaté listy. Drobné květy, vyrůstající před rozvitím listů, bohatě pokrývají často celé větve. Mají asi 2 mm dlouhý kalich a jasně bílou korunu. Plody jsou kulaté peckovice, trnky modročerně zbarvené, ojiněné, se zelenou dužninou, chuti svíravé. – **Kvete** v dubnu a v květnu.

Výskyt – druh rozšíření v Evropě. U nás se vyskytuje na výslunných křovinatých stráních, na skalách a na pasekách od nížiny do hor.

Užívaná část - květ

Sběr a úprava – květ se sbírá za suchého počasí a rychle se suší ve stínu ve velmi tenké vrstvě, aby nezhnědl. Umělá teplota při sušení nesmí překročit 40°. Droga má charakteristický pach a slabě nahořklou chuť.

Účinné látky a působení – obsahuje hlavně flavonový glykosid kamferin a malé množství kyseliny kyanovodíkové. Glykosid působí močopudně. Květní drogy lze užít jako mírného projímadla místo některých

cizozemských drog, jako např. manny. Stopa kyseliny kyanovodíkové je pro účinek květů zcela bezvýznamná. Upravuje výměnu látkovou.

Užití – vnitřně v nálevu (2 čajové lžičky – asi 2 g – na šálek vody) při zácpě a nadýmání, žaludeční nevolnosti a k podpoře vylučování moči.

Poznámka

Listů se užívá jako náhražky čínského čaje. Plody trnky se sbírají v pozdním podzimu po prvních mrazech. Suší se umělým teplem, ale ne příliš rychle. Obsahují cukry, vitamín C, tříslovinu, barvivo a řadu dalších látek. V semenech je amygdalin. Přidávají se do čajových směsí jako mírně svíravý prostředek. Usušených plodů nebo dužiny syrových se užívá při žaludeční slabosti, průjmů a při nemocech dolních cest močových. V domácnosti se připravuje z trnek víno. Z plodů je možno připravit také sirup, který výborně upravuje chuť farmaceutických přípravků s jodidem draselným.

Zdroj: *Naše rostliny v lékařství*
Korbelař, Endris, Krejča, Avicenum, Praha 1970

Četba

Rosellen Brownová, **Předtím a potom**

Jednoho dne je v jednom malém americkém městě nalezena brutálně zavražděná dívka. Čtenář ví od začátku, kdo je vrahem. Těžiště psychologického románu s kriminální zápletkou je složité předivo rodinných vztahů, proměna života rodičů i sestry mladistvého pachatele, kterou provází ztráta jejich identity a naprosté vykojení z normálního slušného života. S jakou ctí a vnitřní silou, ale i pravdou o zločinu se jeden každý z nich vyrovná? Jak se naučí žít dál se zatíženým svědomím? Má láska k dětem hranice?

Na tyto otázky odpovídá známá americká spisovatelka Rosellen Brownová, autorka úspěšných románů *Civil Wars* (Civilní války), *The autobiography of my Mother* (Životopis mé matky), *Street*

games (Hry na ulici), Tender Mercies (Něžné milosrdenství ... Román „Předtím a potom“ byl úspěšně zfilmován a dostal se i do naší distribuce.

Robert Fulghum, **Třetí přání**

Když se řekne Robert Fulghum, každého fulghumovskému čtenáři se vybaví mateřská školka (i mateřská školka po patnácti letech) a hořící postel. A také další knihy: Ach, jo, Možná, možná ne, Od začátku do konce, Opravdová láska a Slova, která jsem si přál napsat sám. Snad právě tato kniha oblíbených citátů z cizích autorů přiměla náruživého čtenáře Roberta Fulghuma k odmlce, kdy se rozhodl napsat román, jež by si sám rád přečetl. Román byl už dlouho v plánu, ještě se však „žil“. Nepsal se pro redaktory, kritiky ani módní trendy.

„Píšu to, co bych si chtěl přečíst já sám. Jestli se to náhodou líbí ještě někomu dalšímu, fajn. I kdyby se můj román nikomu nelíbil a byl to propadák, já jsem si s ním užil deset let nádherného života. Mě to moc bavilo. Většinu dospělého života trávím o samotě a mně stačí, že čtenáři, kteří čtou moji knihu, se stanou svědky toho, co jsem jim nabídl k svědectví.

Svědectví chápu tak, že někdo o vašem životě ví a nijak to nekomentuje, a je to podobné osobnímu Bohu. Člověk ho potřebuje, aby mu mohl všechno vypovědět, ale slyšet od něj v podstatě nic nechce.“

Robert Fulghum

Jako v pohádkách, jsou knihy tři – Třetí přání, Třetí přání – zbytek příběhu (skoro) a Třetí přání – splněno.

Skvělé čtení na léto.

Víte, že

- v oknech londýnského mrakodrapu Walkie-Talkie se slunce odráželo tak nešťastně, že vytvořilo úzký paprsek. Kvůli tomu dochází k roztavení některých částí aut parkujících v dosahu, poškozeny jsou i obchody v okolí a lidé pod tímto paprskem usmaží vejce. Vše vede v roce 2014 k aplikaci doplňků, které rozptylují toto světlo, a vše se vrátilo do normálu. Hotel Vdara v Las Vegas, navržený architekty se potýkal se stejnou chybou, tentokrát však parsek mířil doprostřed hotelového bazénu a ohrožoval hosty.
- mrakodrapy jsou zdrojem zvláštního větrného efektu. Když vítr zasáhne budovu, je tlačěn nahoru, dolů a do stran. Dole u základny mrakodrapu pak zvyšuje rychlost větru na úrovni ulice. Zároveň dochází k akceleraci větru kolem stran budovy, pokud má čtvercové rohy. U oblých budov, jako je například londýnská „Okurka“, k podobnému jevu nedochází. Mrakodrapy také do svých zdí a oken absorbují sluneční záření a i v noci ho pak vyzářují do okolí. Teplota v okolí neklesne tak, jako v místech kde mrakodrapy nejsou.
- mrakodrap Pearl River Tower o 71 patrech s výškou 310 metrů v čínském městě Kanton patří k budovám, které se řadí k nejšetrnějším vůči životnímu prostředí. Má systém větrných turbín, solárních kolektorů, fotovoltaických panelů, podlahové rozvody vzduchu a speciální stropy.

Zdroj: Epoque 11/2019

🎯 Zábavný koutek

Doplňte tři první písmena

			D															
			N	A														
			N	O	L													
			N	I	C	E												
			B	A	D	L	O											
			N	O	S	T	A	J										
			CH	O	L	U	S	K	Y									

Doplňte samohlásky

K	D			S			H	R		J			N		Z	L		B	
---	---	--	--	---	--	--	---	---	--	---	--	--	---	--	---	---	--	---	--

Najděte přísloví

MEKDULAŽ ÍZÁHCORP AKSÁL
VVNJPRVD EÍĚEAA

RAÁRNEOČMEOVUÍDŠŘJE
VÍVČCHÍLVAV

Hádanky

Elektrická lokomotiva táhne vlak směrem na severozápad. Jakým směrem se pohybuje pára?
Co je to? Nejí to, nepije to a přece to roste?

Na závěr - Murphyho zákony jsou nepřekonatelné

Jestliže jde všechno podle plánu, stala se někde chyba.
Usmějte se, zítřek bude horší.

hra... kdo si hraje nezlobí láska prochází žaludkem ráno moudřejší večera ve víně je pravda víc hlav víc ví el.lokomotiva nejedí na páru. Ceny

Uzávěrka pro příští číslo je 27. září 2019.

Těšíme se na Vaše příspěvky – redakce Klubu posluchačů a absolventů U3V FF UK

Příspěvky zasílejte na e-mail: ff-blogklub@seznam.cz

Příští číslo, pokud pošlete příspěvky, vyjde v říjnu – předem děkujeme za spolupráci.

Praha 10. června 2019